

Werkagenda praktijkonderwijs

Inleiding

De afgelopen maanden is nauw overleg geweest tussen OCW en onder meer de Sectorraad Praktijkonderwijs over de positie van het praktijkonderwijs en het behoud van deze bijzondere vorm van onderwijs. De meeste praktijkscholen zijn klein van omvang en daardoor extra kwetsbaar voor leerlingendaling. Het is belangrijk dat het onderwijs aanbod beschikbaar blijft en aansluit bij de behoefte en mogelijkheden van de leerling.

Naar aanleiding van de gesprekken met de sector heeft minister Slob besloten de landelijke criteria voor het praktijkonderwijs te behouden. De verantwoordelijkheid voor de toewijzing van het pro (afgeven toelaatbaarheidsverklaring (tlv)) blijft bij het samenwerkingsverband (swv) liggen. Dit om een goede afweging te kunnen maken of een leerling daadwerkelijk op zijn plek is in het praktijkonderwijs. Om het onderwijs aanbod in de toekomst te kunnen behouden voor leerlingen die dat nodig hebben en het beste uit de leerlingen te kunnen halen, hebben OCW en de Sectorraad praktijkonderwijs samen een werkagenda opgesteld voor de komende periode. De uitwerking hiervan gebeurt in nauwe afstemming met de VO-raad, MBO Raad, Sectorraad samenwerkingsverbanden VO, Stichting Platforms VMBO en de AOC Raad.

In deze notitie worden de verschillende onderdelen van de werkagenda nader toegelicht. Daarbij wordt gespecificeerd tot welke maatregelen dit leidt, wat de planning is en welke rol de verschillende partijen hierin vervullen. Dit betreft een werkdocument en zal dus in de loop der tijd aangepast en aangevuld worden.

Thema's

1. Samenwerking pro-vmbo

Het doel van de maatregelen binnen dit thema is meer mogelijkheden bieden voor onderwijs aan leerlingen in het grensgebied tussen pro en vmbo-basis.

Maatregelen:

1. Schooljaar 19-20 start een pilot vmbo/pro onderbouwklas.
2. Voornemen om wettelijk mogelijk te maken dat pro-leerlingen een deel van het onderwijs kunnen volgen op een vmbo-school, middels symbiose.

Toelichting/achtergrond

Groot grensgebied pro-vmbo

Het praktijkonderwijs is als schoolsoort apart gepositioneerd in het stelsel. Het heeft een heel ander wettelijk kader dan de andere schoolsoorten: geen eindtermen/vast curriculum/diploma, een tlv is voorwaardelijk voor inschrijving, er zijn landelijke criteria, en er is sprake van andere bekostiging. Terwijl het pro wettelijk zo los is gepositioneerd, is er in de praktijk echter een groot grensgebied tussen vmbo en pro: 42% van de lwoo- en pro-aanvragen bevindt zich in dit grensgebied.¹ Daarnaast stromen er jaarlijks circa 1.200 leerlingen van vmbo naar pro - meestal in het 1^e (52%) of 2^e leerjaar (33%) vmbo. Pro-scholen geven aan dat deze stroom de laatste jaren toeneemt, doordat steeds meer leerlingen met een pro-profiel in het vmbo starten (door opwaartse druk en het leidend basisschooladvies). In de macro cijfers zien we deze stijging nog niet terug, mogelijk is dit op specifieke locaties wel het geval. Maar er is dus al jaren een aanzienlijke groep leerlingen die het niet redt in het vmbo, en in een later leerjaar - met faalervaring - het pro instroomt. Voor pro-scholen is het lastig deze (vaak niet gemotiveerde) leerlingen in kortere tijd voor te bereiden op uitstroom naar de arbeidsmarkt.

¹ Uit cijfers van de oude RVC's1 blijkt dat een groot aantal leerlingen zich bevindt op het grensgebied van pro en vmbo. Slechts 58% van de aanvragen voor pro en lwoo leidt eenduidig tot een pro- of lwoo-indicatie. De overige aanvragen worden op basis van aanvullende informatie ingedeeld bij pro of lwoo.

Behoeftte aan maatwerk

Het pro is oorspronkelijk ingericht om leerlingen, voor wie vaststaat dat zij geen vmbo-diploma kunnen halen, voor te bereiden op functies op de arbeidsmarkt. In de praktijk is de doelgroep – zoals hierboven vermeld – echter diffuser, en is er behoefte aan meer mogelijkheden om maatwerk te bieden aan de groep leerlingen die zich op het snijvlak pro/vmbo bevinden.

De huidige wet- en regelgeving biedt niet voldoende ruimte om tegemoet te komen aan deze behoefte aan meer maatwerkmogelijkheden in het pro. Daar waar het bij de andere schoolsoorten mogelijk is om leerlingen toe te laten tot een heterogene brugklas (bv. tl/havo, havo/vwo), is er op dit moment geen ruimte binnen de bestaande wet- en regelgeving voor een pro/vmbo brugklas. Ook is het wettelijk niet toegestaan om pro-leerlingen een deel van het onderwijs te laten volgen op een vmbo-school. Hier willen we meer ruimte in creëren zodat er naast de bestaande samenwerking tussen pro- en vmbo-scholen, meer maatwerk geboden kan worden. Dit doen we door:

- 1) *Het aanbieden van een vmbo/pro onderbouwklas*
Vanaf schooljaar 19-20 kunnen maximaal 30 pro-scholen meedoen aan een pilot vmbo/pro onderbouwklas. Op grond van een beschikking op basis van artikel 25 WVO, wordt het pro-scholen toegestaan om het onderwijs zo in te richten dat pro- leerlingen en vmbo-bb-leerlingen gezamenlijk onderwijs volgen. Deze klas bereidt de leerlingen in twee of drie jaar voor op de bovenbouw van het vmbo.
- 2) Verkennen hoe we het wettelijk mogelijk kunnen maken dat pro leerlingen een aantal lessen volgen op een vmbo-school, bijvoorbeeld via een symbiose-regeling zoals in het (v)so.

Wie	Wat	Wanneer
OCW	1. Beleidsregel pilot onderbouwklas publiceren 2. Communicatie (factsheet)/ aanvraag openstellen 3. Evaluatieonderzoek uitzetten 4. Juridisch uitzoeken uitbesteding/symbiose	Oktober 2018 November 2018 Q4 2018 Q4 2018
Sectorraad pro en spv	Communicatie	Oktober 2018

2. Samenwerking pro-mbo

Het doel van de maatregelen binnen dit thema is de samenwerking tussen pro-scholen en mbo-instellingen bevorderen ten behoeve van de uitstroom van leerlingen naar het mbo en de arbeidsmarkt. Dit is een uitwerking van de maatregel uit het regeerakkoord.

Maatregelen:

De komende periode worden nog gesprekken gevoerd met o.a. de onderwijsraden, pro-scholen en mbo-instellingen, over de maatregelen die we binnen dit thema willen doorzetten. Te denken valt aan:

1. Bestaande praktijk samenwerking pro-mbo/entree wettelijk borgen:
 - a. Entreeopleiding in pro
 - b. Uitbesteding/symbiose
2. Het stimuleren van de samenwerking tussen pro en mbo ten behoeve van optimale routes richting arbeidsmarkt:
 - a. Samenwerking voor een betere overstap van pro naar mbo, door o.a. aandacht voor taal en rekenen (in pro).
 - b. Goede uitstroom naar de arbeidsmarkt: aandacht dat het opleiden leidt tot werk en het maken van afspraken over nazorg in pro en mbo.
 - c. Aandacht voor de instroom in de entreeopleiding.

Toelichting/achtergrond

Er is in de praktijk al veel samenwerking tussen pro-scholen en mbo-instellingen. Een substantieel deel van de pro-leerlingen behaalt ook een mbo-diploma.² Dit is meestal een entreeopleiding, omdat pro-leerlingen geen diploma in het vo hebben gehaald. De doorstroom van het pro naar het

² Ongeveer een kwart van de leerlingen van het pro behaalt een entree-diploma op het praktijkonderwijs. De gemiddelde doorstroom naar het mbo is 40 procent. 87 procent van die 40 procent behaalt een diploma op het mbo.

mbo kent verschillende routes: de pro-school biedt zelf, in samenwerking met een mbo-instelling, een entreeopleiding aan. Soms volgen pro-leerlingen daarbij een deel van het onderwijsprogramma op de mbo-instelling. Of oud pro-leerlingen maken na het pro de overstap naar een entreeopleiding op een mbo-school. In tegenstelling tot het vmbo en het voortgezet speciaal onderwijs (vso), is de eerste mogelijkheid (waarin het pro de entreeopleiding aanbiedt) niet wettelijk geregeld. Hierdoor leven er verschillende interpretaties van wat wel en niet mag, heeft de inspectie geen handvatten om toezicht te houden, en kan er vanuit OCW niet gestuurd worden op bijvoorbeeld het stimuleren van deze route en van goede voorbeelden. Recent onderzoek, van zowel de inspectie³ als KBA Nijmegen⁴, adviseert dan ook om deze vorm van samenwerking wettelijk te regelen.

Het voorstel is daarom om de bestaande praktijk wettelijk te borgen. Hierbij zal expliciet worden opgenomen dat bij het aanbieden van de entree-opleiding binnen het pro, er samenwerking met het mbo plaatsvindt en de examinering altijd onder de verantwoordelijkheid van het mbo zal vallen. Daarbij bekijken we hoe we kunnen stimuleren dat pro-scholen en mbo-instellingen samenwerken bij het aanbieden van deze route.

Naast het wettelijk borgen en stimuleren van de samenwerking pro-mbo die er in de praktijk al veel is, kan er ingezet worden op een verbetering van deze samenwerking ten behoeve van de overstap van pro-leerlingen naar het mbo en naar de arbeidsmarkt, door bijvoorbeeld te kijken hoe leerlingen in het pro voorbereid kunnen worden op de eisen t.a.v. taal en rekenen in het mbo, en door aandacht voor macrodoelmatig opleiden (pro-leerlingen de juiste opleidingskeuze laten maken gezien de regionale arbeidsmarkt) en voor arbeidstoeleiding en nazorg in het mbo.

Wie	Wat	Wanneer
OCW samen met sectorraad pro en mbo-raad, in afstemming met andere partijen	1. Verkennen wettelijk vastleggen entreeopleiding binnen het praktijkonderwijs	Oktober 2018
	2. Veldraadpleging over verdere samenwerking pro-mbo	Q4 2018
	3. Voorstel voor aanpak	Q1 2019

3. Tastbaar bewijs / diploma

Het *doel* van de maatregelen binnen dit thema is om steeds meer leerlingen uit het pro een tastbaar bewijs te geven bij het verlaten van het pro. Dit is een uitwerking van de maatregel uit het regeerakkoord.

Maatregelen:

1. Voornemen om een PRO (school)diploma en PRO portfolio vorm te geven en wettelijk vastleggen dat elke leerling deze twee bewijzen ontvangt bij het verlaten van het pro.

Toelichting/achtergrond

Ondanks het bestaan van verschillende bewijzen in en voor het pro (denk aan een getuigschrift/schooldiploma, branchecertificaten of praktijkverklaringen) lijkt de behoefte aan een erkend bewijs voor pro-leerlingen toe te nemen. Dit blijkt uit de volgende zaken:

- Er is een grote behoefte bij leerlingen en ouders aan erkenning vanuit de overheid.
- De drang naar kwalificatie neemt toe in onze samenleving. Dat zien we terug in een opwaartse druk in het onderwijs, door o.a. druk vanuit ouders.
- De behoefte ontstaat om zichtbaar te maken, aan werkgevers, wat leerlingen kunnen.
- De verwachting is dat de maatschappelijke waardering voor het pro kan stijgen als leerlingen een erkend bewijs ontvangen.

In het Regeerakkoord is opgenomen dat steeds meer leerlingen uit het pro een tastbaar bewijs halen van hetgeen ze hebben geleerd. Eind 2018 worden er vanuit OCW gesprekken georganiseerd

³ Inspectie van het onderwijs (2018). Themaonderzoek entreeopleidingen.

⁴ Kennis, R., Eimers, T., Woude, S. van der. (2018) Doorstroom van praktijkonderwijs naar mbo. Studie naar cijfers, achtergronden en wettelijk kader. Nijmegen: KBA Nijmegen

met o.a. pro-scholen, om te bezien hoe dit vorm moet krijgen. OCW zal hier de volgende uitgangspunten en een eerste voorstel neerleggen.

Dit tastbaar bewijs heeft de volgende uitgangspunten:

1. heeft een positieve insteek: belonen/waarderen/erkennen wat een leerling kan;
2. kent geen harde lat (en creëert dus geen niveauverschillen binnen het pro) en is daarmee dus geschikt om aan alle leerlingen op het pro te geven;
3. kent een invulling die per school kan verschillen;
4. genereert erkenning bij zowel leerlingen als ouders. *In de ideale situatie genereert het tastbaar bewijs ook erkenning bij werkgevers en vervolgonderwijs, omdat daar momenteel al andere bewijzen voor zijn die zeer herkenbaar zijn voor werkgevers – de Boris praktijkverklaring bijvoorbeeld – richten we ons nu niet op een nieuw bewijs met civiel effect. Wel kunnen deze bestaande certificaten opgenomen worden in het portfolio.*
5. sluit aan op het huidige examenstelsel voor vo en mbo.

Voorstel voor een tastbaar bewijs

Het voorstel voor een tastbaar bewijs is om een PRO (school)diploma en PRO portfolio voor het praktijkonderwijs vorm te geven. Dit landelijk herkenbaar portfolio ziet er als volgt uit:

- Elke leerling die het pro verlaat ontvangt het portfolio.
- Elke leerling, die naar oordeel van het bevoegd gezag, het pro succesvol heeft afgerond ontvangt daarbij een schooldiploma praktijkonderwijs.
- Het portfolio biedt ruimte voor alle andere documenten die door de leerling behaalt zijn op het pro. Dit kunnen de volgende documenten zijn:
 - Praktijkverklaringen;
 - Branchecertificaten;
 - Entreediploma;
 - Het vakcertificaat/de mbo-verklaring⁵

In de wet wordt vastgelegd dat elke leerling dit PRO portfolio ontvangt. Daarnaast wordt in de wet vastgelegd dat elke leerling, die naar het oordeel van het bevoegd gezag, het pro succesvol heeft afgerond een PRO (school)diploma ontvangt. Het is hierbij nog wel de vraag of OCW een vast format bepaald voor dit portfolio en schooldiploma, of dat elke school dit naar eigen wensen vorm kan geven.

Wie	Wat	Wanneer
OCW	1. Veldraadpleging	Q4 2018

4. Actualiseren landelijke criteria pro

Deze maatregel kent twee *doelen*:

- 1) het actualiseren van de landelijke criteria voor de toewijzing van pro, opdat deze werkbaar blijven voor scholen en swv-en;
- 2) het optimaal laten aansluiten van de landelijke criteria op de groep leerlingen die gebaat is bij instroom in deze schoolsoort.

Maatregelen:

1. Voorstel uitwerken voor aanpassing landelijke criteria en procedure pro, waarna dit in wet- en regelgeving wordt gewijzigd.
2. Voorstel uitwerken voor het herzien van de landelijke criteria pro, waarna dit in wet- en regelgeving wordt gewijzigd.

Toelichting/achtergrond

In het voorjaar van 2018 heeft minister Slob besloten de landelijke criteria voor de toewijzing van pro te behouden. De huidige criteria voor pro zijn echter verouderd en moeten op enkele punten worden geactualiseerd zodat de scholen en samenwerkingsverbanden hier goed mee kunnen blijven werken. Zo moet de leerachterstand van de leerling in de huidige procedure gedefinieerd

⁵ Door de directie mbo wordt gewerkt aan de uitwerking van het vakcertificaat. Een document voor studenten die aan een entree- of niveau 2-opleiding het diploma niet behalen.

worden door middel van didactische leeftijdseenheden (dle), terwijl dit wetenschappelijk niet meer de beste manier lijkt om leerachterstand te definiëren. Daarnaast willen we kijken of de procedure vereenvoudigd kan worden, zodat onnodige lasten worden voorkomen en er meer gebruik kan worden gemaakt van gegevens die basisscholen standaard verzamelen over leerlingen.

Ten slotte zal gekeken worden of het wenselijk is om de criteria uit te breiden of te versoepelen. Zo is er vanuit pro-scholen in eerdere bijeenkomsten gepleit voor het bieden van meer ruimte op de grensgebieden tussen vmbo en pro en pro en vso. Ook dit zal verkend worden binnen dit thema.

Wie	Wat	Wanneer
OCW + sectorraad pro	1. Opdrachtformuleringen en twee werkgroepen samenstellen	Q4 2018

5. Toekomst pro/ onderwijsaanbod jongeren in kwetsbare positie

Het *doel* van de maatregelen binnen dit thema is het verkennen hoe het onderwijsaanbod voor leerlingen in kwetsbare positie, en specifiek daarbinnen de pro-leerlingen, toekomstbestendig georganiseerd kan worden in het stelsel VO.

Maatregelen:

1. Samen met scholen⁶/regio's kijken hoe het onderwijsaanbod voor de groep leerlingen in kwetsbare positie efficiënter en toekomstbestendig kan worden ingericht. We willen hiervoor de behoeften, ideeën en knelpunten inventariseren bij enkele scholen en regio's die (vanwege leerlingendaling) plannen hebben voor een verdergaande samenwerking tussen scholen om een goed aanbod voor deze jongeren overeind te kunnen houden in hun regio.
2. Vanuit de input opgehaald in de regio, verkennen hoe het pro-aanbod in de toekomst georganiseerd kan worden.

Toelichting/achtergrond

Een aantal ontwikkelingen geven aanleiding om gezamenlijk te kijken naar de positie van het praktijkonderwijs binnen het vo. Het gaat om:

a) *Het huidige – gefragmenteerde- onderwijsaanbod voor jongeren in kwetsbare positie is te kwetsbaar voor leerlingendaling*

Het onderwijsstelsel is erg gefragmenteerd voor deze groep leerlingen. We hebben vmbo-bb incl. maatwerktrajecten (leerwerktraject en assistentopleiding), pro, vso, en de entreeopleiding. Gelijke routes of uitstroomrichtingen worden vanuit verschillende scholen aangeboden⁷, en er is een overlap in de doelgroep. Zo bevindt circa 40% van de lwoo- en pro-leerlingen zich op het grensgebied van vmbo en pro.⁸ Zie bijlage 1 voor een overzicht van leerlingaantallen.

Het gaat binnen het aanbod voor deze groep kwetsbare leerlingen vaak om kleine aantallen leerlingen per school of uitstroomrichting, terwijl de totale groep in een regio vrij omvangrijk is. Er zijn goede redenen waarom het onderwijsstelsel zo is georganiseerd, maar het lijkt gezien de ontwikkeling van leerlingendaling niet lang meer houdbaar. Het aantal leerlingen in het VO zal de komende vijftien jaar met 12% krimpen en dit gaat nog harder in het pro en de onderste leerwegen van het vmbo (en de krimp zal ook snel het mbo raken). Ook in het vso wordt een flinke leerlingendaling verwacht vanwege de krimp en passend onderwijs. In bepaalde regio's zal het daardoor onmogelijk zijn om het huidige (brede/versnipperde) aanbod voor deze doelgroep overeind te houden.

⁶ Dit kunnen pro-, vso-, vmbo-scholen en mbo-instellingen zijn, afhankelijk van de behoeften en ideeën in die regio.

⁷ De entreeopleiding wordt niet alleen aangeboden in het mbo, maar ook vanuit het vmbo, pro en vso (in samenwerking met een mbo-instelling), en zowel vanuit vso als pro is er een route richting de arbeidsmarkt.

⁸ PM bron onderzoek KBA

b) *Discrepantie tussen wettelijk kader pro en praktijk*

Het huidige stelsel roept de vraag op hoe de verschillende schoolsoorten en trajecten zich verhouden tot elkaar en of het wettelijk kader –met name voor het pro - nog wel past bij de praktijk. Het pro is ingericht als schoolsoort voor leerlingen die (hoogstwaarschijnlijk) geen diploma kunnen halen en toe geleid worden naar functies op de arbeidsmarkt ónder het niveau van de entreeopleiding. In de praktijk haalt 20% van de pro-leerlingen echter een entree-diploma binnen pro, en van de 6.000 leerlingen die jaarlijks het pro verlaten stroomt 40% door naar het mbo (en overwegend succesvol: 87% haalt een diploma). Ruim een kwart van de pro-leerlingen haalt zelfs een startkwalificatie. De doorstroom is bovendien structureel en stabiel. De doelgroep lijkt dus anders dan bij de invoering pro is bedacht.

Ook onderzoek geeft aan dat er gezien deze doorstroom van pro-leerlingen naar het mbo een grote discrepantie is tussen de wetgeving en de praktijk. ⁹Op dit moment levert dit geen problemen op in de praktijk, maar het is op de lange termijn niet houdbaar volgens de onderzoekers. Zij adviseren een brede discussie te voeren over het onderwijsaanbod voor kwetsbare jongeren en de rol van het pro daarin.

c) *Pro als enige reguliere schoolsoort in het systeem van passend onderwijs*

Het pro is een reguliere schoolsoort, net als vmbo havo en vwo, maar heeft – in tegenstelling tot de andere schoolsoorten – te maken met een toelaatbaarheidsverklaring en een financiële verantwoordelijkheid van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Veel pro-scholen hebben hier moeite mee, omdat zij regulier onderwijs zijn. Minister Slob heeft besloten dat de samenwerkingsverbanden wel verantwoordelijk blijven voor de toewijzing en ondersteuningsbekostiging van het pro, omdat er anders een te groot risico is op het afschuiven van leerlingen op het pro. Het swv moet dan immers wel betalen voor vso-leerlingen en voor lwoo en overige ondersteuning in het regulier onderwijs, maar niet voor het pro. Swv-en zouden dan bijvoorbeeld de toegang tot het vso kunnen inperken, of minder in kunnen zetten op lwoo – met als gevolg toename van afstroom van vmbo naar pro, of van vso naar pro. Bovendien is het belangrijk dat er in regionaal verband gekeken wordt naar hoe je het onderwijsaanbod organiseert voor leerlingen die iets extra's nodig hebben. Het helpt als swv-en zich verantwoordelijk voelen voor de héle doelgroep.

Desondanks blijft er vanuit de pro-scholen een sterke wens voor een rechtstreekse bekostiging, onafhankelijk van het swv. Binnen het huidige stelsel wordt allereerst een nieuwe bekostigingssystematiek voor lwoo en pro uitgewerkt. In de verkenning naar een toekomstbestendig aanbod en de positionering van het praktijkonderwijs in het vo-stelsel, zal ook de wens van de pro-scholen voor onafhankelijke bekostiging besproken worden.

Wie	Wat	Wanneer
OCW + sectorraad pro, samen met spv voorraad swv-en mbo-raad	1. Scholen/regio's bezoeken (welke?). 2. Traject uitzetten met verschillende bestuurlijke tafels om te komen tot een gemeenschappelijke visie op het pro	Q1 2019 Q2 2019

7. Overgang po-pro

Het *doel* van de maatregelen binnen dit thema is de overgang van het (regulier) po naar pro te versoepelen.

Maatregelen:

- Voorlichting voor basisschooldocenten
- Verkennen van oplossing voor betere advisering vanuit het po

Toelichting/achtergrond

⁹ Onderzoek wordt uitgevoerd door KBA Nijmegen, onder de vlag van het NRO. In december verwachten we de definitieve rapportage.

Voor po-docenten is het vaak lastig om leerlingen een pro-advies te geven. Enerzijds omdat (ouders van) leerlingen niet naar het pro willen en ouders vaak druk zetten om dit te voorkomen, anderzijds omdat docenten maar weinig leerlingen krijgen met dit niveau en daardoor moeilijk kunnen inschatten of een leerling het vmbo (net) wel of niet aankan. Vanuit het pro komen signalen dat er hierdoor leerlingen te snel naar het vmbo gaan (om later af te stromen naar het pro), en dat dit probleem is toegenomen sinds de invoering van het leidend basisschooladvies. Dit laatste zien we vooralsnog niet terug in de landelijke cijfers, maar het kan in bepaalde regio's natuurlijk wel spelen. Gezamenlijk met de directie primair onderwijs wordt er gesproken over mogelijkheden om de overgang van po naar pro te versoepelen. De volgende maatregelen zijn ter sprake gekomen:

1) Eindtoets

Op dit moment is met name de citotoets te moeilijk voor leerlingen die mogelijk naar pro zullen gaan, waardoor er geen betrouwbaar resultaat uit komt en de toetsaanbieders geen apart pro-advies kunnen geven. Leerlingen tot een IQ van 75 zijn daarom ook vrijgesteld van deelnameplicht aan de eindtoets. Dit jaar bieden alle toetsaanbieders voor het eerst als laagste advies pro/vmbo-bb in plaats van vmbo-bb, maar nog altijd kan dit ouders en leerlingen mogelijk de indruk geven dat de leerling naar het vmbo kan terwijl pro geschikter is. Vanuit cito is er nu een adaptieve toets beschikbaar, maar deze is niet geschikt voor leerlingen met een laag IQ. Cito heeft aangegeven dat er niet meer verder gewerkt wordt aan een eindtoets die geschikt is voor alle leerlingen, omdat de eindtoets toetst op beheersing van de referentieniveaus (en daarvoor scoren deze leerlingen te laag). Met de sectorraad pro en de directie po wordt bekeken wat nodig en mogelijk is inzake de (eind)toets voor deze groep leerlingen t.b.v. een betere advisering vanuit het po.

2) Ondersteuning po-docenten

Om docenten te ondersteunen bij het geven van een basisschooladvies wordt er gedacht om voorlichting te geven over vmbo en het pro. Daarnaast werkt de inspectie aan een tool 'Interactieve simulatie Basisschooladvies' waarbij docenten zelf kunnen ontdekken welke zaken ze onbewust en bewust meewegen bij het geven van het advies.

Wie	Wat	Wanneer
OCW + sectorraad pro	1. Gesprek voeren over de behoefte rondom de overgang po-pro	Q4 2018/ Q1 2019

8. Imagoverbetering pro

Het *doel* van de maatregelen binnen dit thema is het verbeteren van het imago van het pro.

Maatregelen:

- Werkbezoek minister Slob aan een pro-school incl. persaandacht

Toelichting/achtergrond

De problemen benoemd in voorgaand thema komen veelal voort uit een negatieve beeldvorming van het pro. Dit slechte imago komt voort uit onbekendheid met het pro, de drang naar (zo hoog mogelijke) diplomering, en een onderwaardering in onze samenleving voor praktijkgeschoolden. Veel mensen zien het pro slechts als de onderwijsroute die niet tot een diploma leidt. In navolging van de aandacht van de ministers voor het imago van het vmbo c.q. het mbo, wordt ingezet op een positievere beeldvorming van het pro. Meerdere thema's benoemd in deze werkagenda dragen hieraan bij, zoals de inzet op een tastbaar bewijs, de samenwerking met het mbo, en de overgang en advisering vanuit het pro. Naast deze maatregelen wordt specifiek aandacht besteed aan het imago van het pro, door o.a.:

- Het in beeld brengen van de schoolsoort pro via een bezoek van de minister aan een pro-school incl. persmoment.
- Aandacht in alle communicatie-uitingen van OCW voor het imago van het pro.

Dit wordt uiteraard gekoppeld aan de eerder genoemde maatregelen van deze werkagenda.

Bijlage 1: cijfers

Aantal leerlingen ¹⁰	2014 / 2015	2015 / 2016	2016 / 2017
VO	991.950	1.001.963	1.002.365
VMBO	403.848	405.657	398.198
VMBO BB	44.333	44.114	42.556
LWOO	105.143	103.888	93.603
PRO	29.274	29.772	29.898
VSO (arbeidsmarkt)	10.521	10.069	9.916
Entree	12.672	11.731	11.727

Prognoses leerlingendaling tot 2030:

Pro	17,5%
Vmbo-bb	33%
Vmbo-kb	30%

¹⁰ In de cijfers over VMBO en VMBO3+ zitten ook de LWOO-ers. Het volwassenonderwijs VMBO valt er onder en de zogenoemde Rutteleerlingen.